

Nr 320

Av herrar **Bengtsson** i Göteborg och **Lothigius**, i *anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag dels till bidrag till anordnande av skolmåltider, dels ock till bidrag till anskaffande av inventarier till skolmåltider.*

Enligt gällande bestämmelser om statsbidrag till skolmåltider utgår bidraget efter en så utformad skala att bidraget per måltid är mindre, ju högre antalet skattekronor per innevånare i kommunen är. Sedan bidrags-skalan utformades har skatteunderlaget stigit väsentligt och statsbidraget har därför undan för undan kommit att spela allt mindre roll i finansieringen av verksamheten, medan i stället kommunernas kostnader på grund härav och på grund av kostnadsstegringen ökats undan för undan. Av bl. a. statsfinansiella skäl har de ursprungliga relationerna mellan statsbidrag och kommunandel i kostnaderna icke återställts.

Som förutsättning för erhållande av statsbidrag gäller emellertid allt fortfarande att måltider skall tillhandahållas gratis åt de i bespisningen deltagande. Det torde få anses vara klart att ju mindre statsbidraget blir, desto mindre värde får det som incitament och desto svårare blir det att i längden uppehålla detta villkor. Å andra sidan har, sedan bestämmelserna utformades, kommunernas förmåga att bekosta barnens mathållning ökats.

Uppenbarligen är det alltjämt angeläget att garantier skapas för att skolbarnen under skoltiden får ett vällagat mål mat. Särskilt gäller detta i de fall då ett skolbarn på grund av lång skolväg, moderns klenhet eller hennes förvärvsarbete utom hemmet eller andra omständigheter icke kan få detta önskemål tillgodosett i sitt hem.

För att i rådande statsfinansiella läge kommunernas intresse för denna verksamhet skall kunna uppehållas, måste det betraktas som angeläget att deras kostnader icke fortsätter att stiga. I detta sammanhang torde även böra uppmärksammas att även den på kommunerna fallande delen av anläggningskostnaden ökas både absolut och relativt.

Det synes vara en acceptabel utväg att söka en lösning från den utgångspunkten att det här är en form av samhällelig serviceanordning som, åtminstone till någon del, bör bekostas av dem som åtnjuter förmånen. Detta skulle innebära att kommunerna skulle få rätt att uttaga en mindre avgift per måltid. Denna borde i så fall sättas så lågt att svårigheterna för föräldrarna att erlagga den blir överkomliga.

Såsom följande kalkyl utvisar skulle den även om den sattes så lågt som

till 25 öre per måltid, bestående av lagad mat, genomsnittligt bringa kommunerna i bättre läge än nu rådande driftsbidrag medför. Nästa år beräknas 735 000 barn komma att delta. Detta motsvarar cirka 147 miljoner måltider. En avgift av 25 öre per måltid skulle inbringa 36 750 000 kronor. Statsbidraget för nästa år beräknas blott till 26 200 000 kronor (punkt 228) plus 650 000 kronor (punkt 229). Statsbidragen skulle alltså kunna utgå ur budgeten och kommunerna ändå komma i ett bättre läge.

Den administrativa apparaten vid ett införande av ett dylikt avgiftssystem kan göras ganska enkel, t. ex. så att barnen får köpa kuponger som sedan avlämnas till den serverande. En dylik anordning är prövad i andra sammanhang och medför inga svårigheter.

I samband härmed bör nuvarande statsbidragskungörelse angående skolmåltider upphävas. Skyldighet för kommunen att på här antydda villkor anordna skolmåltid synes böra knytas till kungörelsen om statsbidrag till anläggningskostnaderna. Där kan nu gällande regler om måltidernas beskaffenhet intagas och — med hänsyn till förekomsten av enklare måltider än sådana med lagad mat — rätten att uttaga en mindre avgift regleras så att avgiften bestämmes till viss kvotdel av kommunernas driftskostnad för skolmåltiden, maximerad till 25 öre. Vi förordar en kvotdel av en fjärdedel.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av punkterna 228 och 229 i årets statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, måtte

- 1) besluta, att kommuner som tillhandahåller skolmåltid tillerkännes rätt att av i måltid deltagande barn uttaga en avgift motsvarande en fjärdedel av kommunernas egna driftskostnader härför, dock högst 25 öre per måltid;
- 2) avslå Kungl. Maj:ts förslag att dels till *Bidrag till anordnande av skolmåltider* anvisa ett förslagsanslag av 26 200 000 kronor, dels till *Bidrag till anskaffande av inventarier för skolmåltider* anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1957

Bengt Bengtsson

Carl-Wilh. Lothigius